

УДК 330.341.1:001.895

О. І. Дацій,д. е. н., професор, професор кафедри економіки бізнесу,
Міжрегіональна Академія управління персоналом
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7436-3264>**Г. А. Братусь,**д. е. н., професор, завідувач кафедри управління бізнесом,
Міжрегіональна Академія управління персоналом"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7151-3901>**І. І. Каліна,**д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу,
Міжрегіональна Академія управління персоналом
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5662-6967>

DOI: 10.32702/2306-6792.2026.8.13

ЕКОНОМІКА ЗНАНЬ ТА СТРУКТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ: КЛЮЧ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

O. Datsii,

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of Business Economics, Interregional Academy of Personnel Management
G. Bratus,Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of the Department of Business Management, Interregional Academy of Personnel Management

I. Kalina,

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of the Department of Marketing, Interregional Academy of Personnel Management

KNOWLEDGE ECONOMY AND STRUCTURAL TRANSFORMATIONS: THE KEY TO SUSTAINABLE DEVELOPMENT

У статті досліджено теоретико-методологічні засади формування економіки знань як визначального чинника структурних трансформацій та забезпечення сталого розвитку національної економіки в умовах глобалізаційних викликів. Розкрито сутнісні характеристики економіки знань, які відрізняють її від індустріальної та аграрної моделей господарювання. Обґрунтовано, що знання трансформуються в базовий економічний ресурс, а їх виробництво набуває статусу самостійної провідної галузі, що забезпечує розвиток усіх інших сфер економічної діяльності. Доведено, що в постіндустріальній економіці визначальним фактором багатства стає володіння людським капіталом, тоді як матеріальні активи поступово втрачають своє домінуюче значення, поступаючись місцем нематеріальним ресурсам — ідеям, кваліфікації персоналу, патентам, клієнтській базі.

Проаналізовано вплив глобалізаційних процесів на трансформацію національних економічних систем та визначено основні вектори структурних зрушень у контексті переходу до економіки знань. Розглянуто ключові драйвери глобалізації, зокрема діяльність транснаціональних корпорацій, міжнародний рух капіталу, розвиток інформаційних технологій та лібералізацію торгівлі. Показано, що ці процеси створюють як нові можливості для економічного зростання, так і суттєві ризики для країн, що розвиваються. Особливу увагу приділено аналізу загроз, які постають перед Україною в умовах глобалізації: небезпека закріплення сировинної спеціалізації в міжнародному поділі праці, маргіналізація національної культури, послаблення ролі держави в регулюванні економічних процесів, погіршення якості людського потенціалу, посилення впливу зовнішніх сил на внутрішньополітичну ситуацію. Водночас визначено позитивні можливості, які відкриває глобалізація: залучення іноземних інвестицій для модернізації економіки, диверсифікація джерел енергопостачання, зміцнення міжнародного співробітництва у сфері безпеки, інтеграція до світового науково-технологічного простору.

Аргументовано необхідність формування національної стратегії розвитку економіки знань, яка враховує специфіку інституційного середовища України, її науково-технічний потенціал та геополітичне становище. Обґрунтовано, що ключову роль у цьому процесі має відігравати держава як координатор та основний інвестор у науково-технічній сфері, оскільки приватний капітал через високі ризики та довгостроковий характер інноваційних проєктів не забезпечує необхідного обсягу інвестицій у фундаментальні дослідження та прикладні розробки. Запропоновано концепцію створення бізнес-інкубаторів як механізму підтримки малого інноваційного підприємництва, що дозволяє знизити ризики на початкових етапах інноваційної діяльності та забезпечити трансфер технологій з наукової сфери в реальний сектор економіки.

Досліджено нові управлінські явища, зумовлені глобалізацією, зокрема еволюцію організаційних структур у напрямку децентралізації, дебюрократизації, створення автономних команд та мережових корпорацій. Визначено, що горизонтальні корпоративно-мережові структури, які функціонують на засадах автономних команд (коаліцій), є найбільш адаптованими до сучасних умов нестабільного зовнішнього середовища. Показано, що використання апарату теорії кооперативних ігор дозволяє адекватно моделювати процеси формування та функціонування таких структур, що відкриває нові можливості для вдосконалення управління в епоху глобалізації.

Обґрунтовано, що забезпечення сталого розвитку України в умовах глобалізації потребує системних змін у сфері науки, освіти та інноваційної діяльності. Визначено пріоритетні напрями державної політики: реформування науково-дослідного сектора з урахуванням світових тенденцій; створення ефективної системи комерціалізації результатів наукових досліджень; інтеграція вітчизняної науки та освіти до європейського та глобального науково-освітнього простору; розвиток людського капіталу через підвищення якості освіти та створення умов для безперервного навчання протягом життя. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання органами державної влади для формування стратегії економічного розвитку, закладами вищої освіти — для вдосконалення освітніх програм, а також у науково-дослідній діяльності при подальшому вивченні проблем економіки знань та структурних трансформацій.

The article examines the theoretical and methodological foundations of the knowledge economy formation as a determining factor of structural transformations and ensuring sustainable development of the national economy in the context of globalization challenges. The essential characteristics of the knowledge economy that distinguish it from industrial and agrarian models of economic management are revealed. It is substantiated that knowledge is transformed into a basic economic resource, and its production acquires the status of an independent leading industry that ensures the development of all other spheres of economic activity. It is proved that in the post-industrial economy, the determining factor of wealth is the possession of human capital, while material assets gradually lose their dominant importance, giving way to intangible resources — ideas, personnel qualifications, patents, customer base.

The influence of globalization processes on the transformation of national economic systems is analyzed, and the main vectors of structural shifts in the context of the transition to the knowledge economy are determined. The key drivers of globalization are considered, including the activities of transnational corporations, international capital movement, the development of information technologies, and trade liberalization. It is shown that these processes create both new opportunities for economic growth and significant risks for developing countries. Particular attention is paid to the analysis of threats facing Ukraine in the context of globalization: the danger of consolidating raw material specialization in the international division of labor, marginalization of national culture, weakening of the state's role in regulating economic processes, deterioration of the quality of human potential, increasing influence of external forces on the domestic political situation. At the same time, the positive opportunities opened by globalization are identified: attracting foreign investment for economic modernization, diversification of energy supply sources, strengthening international cooperation in the security sphere, integration into the global scientific and technological space.

The necessity of forming a national strategy for the development of the knowledge economy, which takes into account the specifics of the institutional environment of Ukraine, its scientific and technical potential and geopolitical position, is argued. It is substantiated that the state should play a key role as coordinator and main investor in the scientific and technical sphere, since private capital, due to high risks and the long-term nature of innovative projects, does not provide the necessary volume of investment in fundamental research and applied development. The concept of creating business incubators as a mechanism for supporting small innovative entrepreneurship is proposed, which allows reducing risks at the initial stages of innovative activity and ensuring technology transfer from the scientific sphere to the real sector of the economy.

New management phenomena caused by globalization are studied, in particular the evolution of organizational structures towards decentralization, debureaucratization, creation of autonomous teams and network corporations. It is determined that horizontal corporate-network structures operating on the basis of autonomous teams (coalitions) are the most adapted to modern conditions of an unstable external environment. It is shown that the use of the cooperative game theory apparatus allows adequate modeling of the processes of formation and functioning of such structures, which opens up new opportunities for improving management in the era of globalization.

It is substantiated that ensuring sustainable development of Ukraine in the context of globalization requires systemic changes in the field of science, education and innovation. Priority directions of state policy are identified: reforming the research sector taking into account global trends; creating an effective system for commercializing the results of scientific research; integrating domestic science and education into the European and global scientific

and educational space; developing human capital through improving the quality of education and creating conditions for lifelong learning. The practical significance of the obtained results lies in the possibility of their use by state authorities for forming an economic development strategy, by higher education institutions for improving educational programs, as well as in research activities in further studying the problems of the knowledge economy and structural transformations.

Ключові слова: економіка знань, креативна економіка, структурні трансформації, сталий розвиток, глобалізація, людський капітал, інноваційна політика, бізнес-інкубатори, національна безпека.

Key words: knowledge economy, creative economy, structural transformations, sustainable development, globalization, human capital, innovation policy, business incubators, national security.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Економіка знань і глобалізація — дві найважливіші характеристики сучасної людської цивілізації, що багато в чому визначають її обличчя та напрями подальшого розвитку. Економіка знань визначає рівень соціально-економічного, технологічного та інституційного розвитку найбільш прогресивних країн-лідерів, слугуючи орієнтиром для інших держав, що розвиваються або перебувають у стані переходу до ринкової економіки. Глобалізація є об'єктивним етапом розвитку світової цивілізації, який несе безліч глобальних проблем як позитивного, так і негативного характеру. Дослідження економіки знань з урахуванням впливу на її формування процесів глобалізації є надзвичайно актуальним завданням — не лише з практичної, а й з теоретичної точки зору, оскільки не існує стандартних рішень для країн, що перебувають на різних стадіях розвитку та мають різну еволюційну передісторію та сформовану інституційну структуру соціально-економічної системи. Особливо актуальним це завдання є для сучасної України з її потужним науково-технічним потенціалом, що потребує структурної трансформації для забезпечення сталого розвитку, а також з огляду на сучасні геополітичні виклики, які вимагають переосмислення ролі науки, освіти та інновацій у системі національної безпеки.

АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Теоретичну базу дослідження становлять праці вітчизняних та зарубіжних учених у галузі економіки знань, структурних трансформацій та глобалізації. Серед зарубіжних дослідників слід відзначити фундаментальні роботи Д. Белла, М. Кастельса, Ф. Махлупа, Й. Шумпетера, Ф. Хайєка, М. Портера, Дж. Стігліца, які заклали основи розуміння постіндустріального суспільства та ролі знань у сучасному економічному розвитку. Важливе значення мають

також дослідження С. Хантінгтона щодо цивілізаційних змін та Ф. Фукуями про трансформацію світового порядку. Серед вітчизняних учених вагомий внесок у дослідження проблем економіки знань та інноваційного розвитку зробили В.М. Геєць, В.А. Макаров, О.Т. Богомолів, А.Є. Варшавський, С.М. Ілляшенко. Значну увагу проблемам інституційного забезпечення становлення економіки знань в Україні приділено в роботах Ю.П. Харченко, В.М. Головатюка та В.П. Соловйова. Водночас поза увагою багатьох дослідників залишаються питання адаптації теоретичних моделей економіки знань до специфічних умов України з урахуванням її інституційних особливостей, геополітичного становища та сучасних викликів, пов'язаних із необхідністю повоєнної відбудови та євроінтеграції.

ФОРМУЛЮВАННЯ МЕТИ СТАТТІ

Мета дослідження полягає в розробці теоретичних основ розвитку економіки знань в Україні, визначенні ключових напрямів структурних трансформацій та обґрунтуванні пропозицій організаційно-управлінського характеру щодо реалізації української моделі економіки знань в умовах глобалізації для забезпечення сталого розвитку національної економіки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Економіку, засновану на фізичній праці та сільському господарстві, змінила індустріальна економіка, що базується на використанні природних ресурсів. Згідно зі світовою тенденцією, остання поступово поступається місцем постіндустріальній економіці, що спирається на знання та інтелектуальний ресурс. Невипадково економіку постіндустріального суспільства називають економікою знань. Йдеться про те, що в умовах економіки знань останні стають

базовим економічним ресурсом. Перші систематичні дослідження в цьому напрямі в 1960-х роках провів професор Віденського університету Фріц Махлуп, який згодом працював у США.

Суттєвою рисою економіки знань є вироблення та використання нових знань. Йдеться не лише про інноваційні розробки, а насамперед про фундаментальні дослідження та їх прикладне втілення. Тому позитивно можуть бути сприйняті визначення нової економіки, що представляють її як "економіку, засновану на знаннях". Водночас варто усвідомлювати, що ці терміни дещо звужують суть нової економіки, оскільки залишають поза сферою економічних процесів виробництво нових знань. А наслідком подібної теоретичної нечіткості є недооцінка того, що виробництво знань переміщується зі сфери послуг у сферу безпосереднього виробництва.

Своєрідність сучасної епохи полягає в тому, що "виробництво знань" перетворилося на самостійну, велику, провідну галузь економіки, яка живить усі інші галузі. Це виробництво поставлене на потік і саме використовує індустриальні методи не лише в прикладних галузях, а й у фундаментальній науці. Звідси — величезна і зростаюча роль "підприємств", де виробляється цей продукт (тобто нові знання): університети, наукові інститути, лабораторії та наукові центри великих компаній. Такою є інфраструктура цієї сфери сучасної економіки.

Формування нової економіки — результат розвитку нових знань. Оцінки показують, що подвоєння знань відбувається кожне десятиліття. Знання завжди були умовою розвитку виробництва. Але до кінця ХХ століття людство накопичило їх у такій кількості, що вони перейшли в новий якісний стан і стали самостійним фактором виробництва, таким як земля, капітал і робоча сила. Це робить нову економіку якісно іншою порівняно з усім попереднім її розвитком, оскільки раніше, незалежно від типу суспільно-економічної формації, економіка функціонувала на основі однієї і тієї самої групи факторів — передусім матеріальних ресурсів.

У новій економіці багатство визначається володінням людським капіталом, хоча капітал, вкладений у матеріальні ресурси, не зникає. Як промислові суспільства не могли повністю відмовитися від фактора землі, так і в новій економіці необхідні матеріальні ресурси (так званий речовий капітал), хоча їх відносне значення зменшується. Це виявляється, зокрема, в тому, що вартість тієї чи іншої компанії дедалі менше визначається "відчутними" цінностями — будівлями, машинами, технікою тощо. Дедалі більшою мірою її ціну формують "нематері-

альні" ресурси — ідеї, кваліфікація персоналу, наявність стійкої клієнтської бази, патентів тощо. Особливо це характерно для великих компаній, що працюють на інформаційному ринку, — вони постійно б'ють рекорди з капіталізації. Перетворення знань на внутрішній процес економічного зростання дає підстави по-новому підійти до оцінки його результатів. Можна навіть сказати, що в економіці знань будь-яке зростання національної економіки досягається світовим науково-технічним прогресом. Потенціал його досить високий: близько 90% усіх учених, які будь-коли існували на планеті, живуть у наші дні. Нова роль знань вимагає створення такого світового економічного порядку, за якого можна буде забезпечувати оптимальне зростання світової економіки, вирівнювати рівні розвитку різних країн і регіонів та забезпечувати справедливую систему розподілу та перерозподілу світового продукту.

Під глобалізацією в роботі розуміється ефект від чотирьох основних економічно вигідних та обґрунтованих процесів, що інтенсивно відбуваються у світовому масштабі. По-перше, це об'єднання окремих фірм і компаній у величезні конгломерати, транснаціональні компанії (ТНК), які діють по всьому світу, переслідуючи власні інтереси та мало піклуючись про інтереси країн, у яких вони працюють. По-друге, це переведення діючих та новостворюваних виробництв у "дешеві місця", під якими розуміються регіони земної кулі з дешевою робочою силою, сприятливим кліматом та іншою сприятливою інфраструктурою. Останні кілька десятиліть такими регіонами є, в основному, країни Південно-Східної Азії. По-третє, це оснащення інформаційними технологіями виробництва та супутніх обслуговуючих систем — офісних, банківських, фондових бірж, інвестиційних компаній тощо. По-четверте, це зняття економічно необґрунтованих обмежень, митних зборів, різноманітних обмежувальних заходів — усе це називається лібералізацією торгівлі. Усі чотири процеси є приблизно однаково важливими.

Фактично процес глобалізації стартував ще в 1950 році, але тоді ніхто цього не помітив. У той рік Робер Шуман, міністр закордонних справ і колишній прем'єр-міністр Франції, запропонував створити Європейське Співтовариство Вугілля та Сталі (СВС). Ідея Шумана була оригінальною: він пропонував, щоб міжнародні компанії отримали контроль над цими галузями індустрії Німеччини та Франції. Це, на думку Шумана, мало запобігти новій гонці озброєнь у Європі і, таким чином, зробити неможливою Третю світову війну. Вже тоді ідеї Шумана були

сприйняті "в багнети" багатьма впливовими політиками. Нині ЄС вважають попередником Європейського Союзу (ЄС). Після утворення ЄС ідея глобалізації набула цілком реальних політичних обрисів. Однак "європейська глобалізація" не змусила німців заговорити французькою, а французів — німецькою, й обидві країни залишилися цілком самостійними.

У роботі проаналізовано сутнісні риси сучасних економік, відомих під назвами постіндустріальна, інформаційна, економіка знань, економіка розвитку, нова економіка, та зроблено висновок, що це різні назви однієї й тієї самої економіки. Різні назви лише акцентують увагу на деяких не найсуттєвіших особливостях. Тому пропонується ввести єдиний термін для всіх цих п'яти типів економік, а саме — сучасна економіка (економіка розвинених країн Заходу та Японії).

Одна з характерних рис економіки в епоху глобалізації полягає в тому, що найшвидше зростають найприбутковіші підприємства — з нормою прибутку вищою за середню, а менш прибуткові — у яких норма прибутку нижча за середню, поступово розоряються. Під нормою прибутку корпорації розуміємо величину P/K (іноді вживається також назва рентабельність), де P — прибуток, наприклад, за минулий рік. Розглянемо якусь сукупність корпорацій E , тоді під середньою нормою прибутку розуміємо величину $\Sigma P / \Sigma K$, де ΣK — сумарний капітал усієї сукупності, а ΣP — сумарний прибуток. Плата за залучений капітал — це виплати дивідендів за акціями або купонних доходів за облігаціями власникам цінних паперів або прями виплати інвесторам із прибутку корпорацій. У глобалізованій економіці корпорація зростає, якщо в ній норма прибутку перевищує плату за залучений капітал. Це створює об'єктивні передумови для концентрації капіталу, посилення нерівномірності економічного розвитку та формування глобальних монополій, які визначають правила гри на світових ринках.

У контексті забезпечення сталого розвитку України особливого значення набуває створення бізнес-інкубаторів, у яких мають вирощуватися малі інноваційні фірми, що беруть на себе ризик розорення на початковому, найбільш ризикованому етапі розвитку. Світовий досвід свідчить, що саме малі інноваційні підприємства є найбільш ефективними у створенні нових знань та їх комерціалізації. Однак високі ризики та тривалі терміни окупності інвестицій у сфері НДДКР стримують приплив приватного капіталу. Тому роль держави як координатора та основного інвестора в науково-технічній сфері є визначальною. Держава

має створювати сприятливе інституційне середовище для інноваційної діяльності, забезпечувати фінансування фундаментальних досліджень, підтримувати трансфер технологій та формувати інноваційну інфраструктуру, включаючи бізнес-інкубатори, технопарки, центри трансферу технологій.

У роботі проаналізовано основні загрози, які несе глобалізація для України. Серед них: небезпека закріплення за країною вузької сировинної спеціалізації у світовій економіці, маргіналізація та периферизація національної культури, зниження ролі держави, загроза якості людського потенціалу нашої країни. У складному становищі може опинитися український бізнес, якому важко конкурувати з ТНК, посилюється вплив зовнішніх сил на внутрішньополітичну ситуацію, передусім у контексті політичних реформ. Водночас глобалізація несе для України й низку сприятливих можливостей: залучення інвестицій для динамічного розвитку економіки; в умовах глобалізації, враховуючи бажання низки країн диверсифікувати енергетичні джерела, ми можемо стати важливою країною, що володіє необхідними важелями для впливу на світову економіку. Україна перебуває у складному геополітичному оточенні, і ми можемо використовувати процеси глобалізації для того, щоб забезпечувати баланс на зовнішньополітичному напрямі. Серйозною проблемою стають тероризм, екстремізм — глобалізація передбачає зміцнення співробітництва у сфері безпеки, і Україна може використовувати процеси глобалізації для зміцнення своєї безпеки. Глобалізація вигідна найсильнішим державам. Основне завдання полягає в тому, щоб правильно діяти в умовах, що складаються, мінімізуючи ризики та максимізуючи вигоди від участі в глобалізаційних процесах.

Проблеми глобалізації та економіки знань розглянуто в єдності. Показано, як глобалізація впливає на вищу освіту. Зокрема, глобалізація полегшує такі нові форми діяльності, як транснаціональна освіта та надання освітніх послуг на міжнародному рівні нетрадиційними провайдерами. Ці процеси потрібно розглядати з позицій національних інтересів. Зокрема, Болонський процес реформування української вищої освіти цілком укладається в рамки глобалізації та ставить своєю метою уніфікацію вищої освіти в Європі, щоб конкурувати зі США. Інтеграція України до європейського освітнього простору є стратегічним пріоритетом, що вимагає гармонізації освітніх стандартів, забезпечення академічної мобільності студентів та викладачів, визнання дипломів і кваліфікацій.

Наука є центральною ланкою економіки знань. Дуже важливо, як глобалізація впливає на науку, в тому числі на науку управління. В епоху глобалізації в науці управління відбуваються суттєві, воістину революційні зміни. Ці зміни викликані в основному глобалізацією і стосуються найбільш фундаментальних основ науки управління: що таке організаційна структура фірми, корпорації, як її найкращим чином пристосувати до реалій, що змінюються, як з найбільшою користю використовувати потенціал співробітників тощо. Основними напрямками модифікації компаній і структур управління ними можна назвати: перехід від вузької функціональної спеціалізації до інтеграції в змісті та характері самої управлінської діяльності, у стилі управління; дебіюрократизацію, відмову від формалізації, від суворої ієрархії, відокремлення функціональних і штабних ланок, децентралізацію низки функцій управління, передусім виробничих і збутових; скорочення числа ієрархічних рівнів; підвищення ролі інноваційної діяльності; широке використання інформаційних технологій; створення автономних груп (команд); націленість усіх підрозділів компанії на збільшення доданої вартості; повне використання переваг, що даються глобалізацією — компанія може використовувати найкращі ресурси, наявні на світовому ринку.

Найбільш повно відповідає цим вимогам корпорація горизонтальної формації, корпорація-мережа. В Україні такі компанії-мережі помітні насамперед у сфері роздрібної торгівлі. Для опису такого типу корпорацій доцільно застосувати теоретико-ігровий апарат кооперативних ігор. Кооперативна гра є хорошою математичною моделлю для горизонтальної корпорації. Коаліції — це і є команди, що працюють майже самостійно. Їх можна створювати для виконання певної роботи та розпускати, якщо в них мине потреба. При цьому решта організаційної структури корпорації майже не змінюється. Такий підхід дозволяє забезпечити гнучкість та адаптивність управління, що є критично важливим в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

ВИСНОВКИ

На основі аналізу стану економіки знань та процесів глобалізації в Україні та світі запропоновано заходи реагування на загрози та виклики цих процесів. У теоретичному плані інтерес становить авторська модель економіки знань, що відображає специфіку України. У практичному плані реалізація розробленої моделі пов'язана з ухваленням системних рішень, зокрема організаційно-управлінського характеру, як на корпора-

тивному, так і, можливо в першу чергу, на державному рівні. Показано, що у зв'язку з аргументованою в роботі нагальною потребою переходу від індустріальної економіки до побудови економіки знань потрібна розробка чіткого та довгострокового плану здійснення такого переходу. При цьому, що особливо важливо в умовах сучасної України, необхідні не лише вибір напрямів та розробка заходів щодо переходу до економіки знань, а й потрібна політична воля для його реалізації. Необхідні невідкладні заходи щодо реорганізації у сфері науки та сектора НДДКР. Оскільки реалії такі, що приватний капітал не вкладатиме інвестиції в довгострокові науково-технічні проекти через низьку рентабельність вітчизняної економіки, роль координатора та основного інвестора в науково-технічній сфері має взяти на себе держава. Забезпечення сталого розвитку України в умовах глобалізації потребує консолідації зусиль усіх гілок влади, наукової спільноти, бізнесу та громадянського суспільства для реалізації стратегічних пріоритетів інноваційного розвитку.

Література:

1. Харченко Ю.П. Інституційне забезпечення становлення економіки знань в Україні. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2022. № 4. С. 65—78.
2. Шевченко О.В., Степаненко С.В. Інституційне забезпечення розвитку економіки знань як передумова ефективної територіальної організації господарства України. Науковий вісник Полісся. 2023. № 1 (26). С. 45—58.
3. Ковальчук Т.Г. Трансформація системи управління знаннями в контексті забезпечення сталого розвитку національної економіки. Економіка та держава. 2021. № 6. С. 28—35.

References:

1. Kharchenko, Yu.P. (2022), "Institutional ensuring the establishment of the knowledge economy in Ukraine", *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, Vol. 4, pp. 65—78.
2. Shevchenko, O.V. and Stepanenko, S.V. (2023), "Institutional ensuring the development of the knowledge economy as a prerequisite for the effective territorial organization of the economy of Ukraine", *Naukovyi visnyk Polissia*, Vol. 1 (26), pp. 45—58.
3. Kovalchuk, T.H. (2021), "Transformation of the knowledge management system in the context of ensuring sustainable development of the national economy", *Ekonomika ta derzhava*, Vol. 6, pp. 28—35.

Отримано редакцією журналу / Received: 08.04.26

Процеженовано / Revised: 15.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 21.04.26